

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ЗНАЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СТУДЕНТСЬКІЙ МОЛОДІ

**Мельник Ю. М., к.філос.н., доцент, Годорова С. М., к.філос.н., доцент
Шевченко Г. А., к.філос.н., доцент
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Проблема формування соціальної відповідальності як важливої компоненти структури особистості на теперішній час є актуальним та недостатньо дослідженим питанням педагогіки вищої школи. Актуальність його визначається особливостями сучасного етапу розвитку нашої країни, тими радикальними змінами в багатьох сферах життя суспільства, що наразі виникли у зв'язку із воєнним станом в Україні. Дані обставини роблять необхідним вивчення проблеми формування соціальної відповідальності в студентській молоді – активних суб'єктів соціального життя суспільства та майбутніх фахівців.

Відповідальність слід розуміти як стабільну рису, якість вищого гатунку, тісно пов'язану з емоційною, моральною та духовною сторонами особистості. Водночас, вона є внутрішнім імперативом людини, без якого неможливий розвиток здатності особистості до вчинку, який є стрижневим елементом діяльності, що наповнена глибоким соціальним змістом студента, як майбутнього фахівця [1].

До основних ознак відповідальності можна віднести ряд характеристик, таких як точність, пунктуальність, вірність особистості у виконанні своїх обов'язків і її готовність відповідати за наслідки своїх дій. У той же час названі якості не можуть реалізовуватися успішно, якщо у людини не розвинуті наступні емоційні риси: здібність до співпереживання, чуйність до чужого болю та радості.

Відповідальність як соціальна якість особистості – це одна із сторін життєвої позиції людини. Відповідальність спрямовує дії людини у відповідності до прийнятих у суспільстві соціальних норм. Соціальна відповідальність припускає свободу вибору та готовність дати відповідь за свої дії. Вона диктується об'єктивними умовами, їхнім усвідомленням, припускає розуміння даної ситуації та власних можливостей у ній, власного місця та належної ролі в цій ситуації. Соціальна відповідальність, передусім, проявляється як самоконтроль, саморегуляція, самообмеження дій особистості й виражається в єдності слова й діла, соціальній дисциплінованості, добросовісності людини.

Соціалізація особистості не завершується в шкільному віці. Вона продовжується й надалі. Тому одним із головних завдань сучасної вищої школи є своєчасне виявлення особливостей формування відповідальності студентів.

Під відповідальністю студента як майбутнього фахівця нами розуміється соціально значима якість, котра характеризує його здібність

свідомо виконувати сукупність об'єктивно необхідних вимог, що пред'являються до нього як до суб'єкта освітнього процесу вищої школи та майбутньому фахівцеві обраної спеціальності, та відповідати за свої дії перед самим собою, колективом студентів, викладачами.

Важливість формування відповідальності в студентському віці, переконаний О. Романовський, зумовлена підвищенням персональної відповідальності кожної конкретної людини за свій особистий внесок у процес суспільних перетворень. Для цього кожний студент має як у повсякденному житті, так і в навчальній діяльності реалізувати відповідальність за все, що відбувається навколо нього, сприяючи цим об'єднанню молоді, людей, суспільства загалом. Вирішення цього завдання потребує активного залучення насамперед працівників вищої школи, орієнтації їх на формування у студентів належних світоглядних позицій та ціннісних пріоритетів у процесі навчальної та виховної діяльності [2].

Підсумовуючи вище викладене, можемо сказати, що сформованість відповідальності студента як майбутнього фахівця проявляється:

- в особистісно-професійній мотивації, у прийнятті обов'язків, що покладені на людину;
- у розумінні змісту обов'язків студента, їхнього морального аспекту, значення для саморозвитку та професійного розвитку;
- у самостійному прийнятті відповідальних рішень професійного та особистісного характеру та організація їх ефективного виконання у відповідності до поставленої мети;
- у прояві відповідального відношення до виконання обов'язків як у навчально-професійній діяльності, так і в інших сферах суспільного життя;
- в активній громадянській позиції, участь у діяльності соціальних інститутів;
- в небайдужому відношенні до інших людей.

Можливими напрямками формування відповідальності майбутнього фахівця є:

- залучення студентів до цілеспрямованої діяльності з формування відповідальності через моделювання майбутньої професійної діяльності в навчальній діяльності студентів;
- використання активних методів навчання в освітньому процесі вишу, що спрямовані на формування професійних компетенцій, активної громадянської позиції, толерантності, вміння напрацьовувати та приймати рішення й відповідати за їхню реалізацію;
- залучення студентів до різних форм виховної роботи вишу, котрі дозволяють «примірити» на себе різні соціальні ролі;
- участь студентів у діяльності суспільних, благодійних організацій, волонтерських рухах;

- залучення студентів до напрацювання рішень та їхньої реалізації відносно навчального, виховного процесів у виші.

Таким чином, соціальна відповідальність є структурним компонентом особистості та характеризує відношення студента до діяльності. Перед викладачами вишу, як основної ланки підготовки фахівців, стоїть соціально значиме завдання зі створення умов, що сприяють розвиткові у студентів соціальної відповідальності як особистісної та професійно значимої якості, котра відповідає потребам сучасного українського суспільства.

Література

1. Гурлева Т. С. Відповідальність, совість: високі життєві смисли у процесі професійного становлення / Т. С. Гурлева // Психологія праці та управління Ч.1. Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції. – (21 трав. 2009) / АПН України, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – К., 2009. – С. 200-204.
2. Романовський О. Г. Формування духовно-моральної основи та відповідальності майбутнього інженера / О. Г. Романовський. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive>.

159. Брюшкова Н.О., Шпак В.В. ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	547
160. Добрянська Н.А., Курченко Д.С. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ.....	550
161. Колеснікова К.С. ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ В ЕЛЕКТРОННИЙ ФОРМАТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ.....	553
162. Молодід А.Ю. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСОКНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	557
163. Мужайло В.Д., Мужайло С.В., Щербак А.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	562
164. Науменко Ю.В., Черкасов Д.Ф. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	567
165. Ніколюк О.В. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ГРОМАД.....	570
166. Пурицхванідзе О.В. ПРОПАГАНДА ЯК КОМУНІКАТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	573
167. Мануїлова К.В., Гойман Т.А., Ізотова М.С. ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ.....	576
168. Чумакова Г.В. ЦИФРОВА АДЖЕНДА УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ ТА ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ	581
169. Тетью А.П., Калін Д.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ І ГРОМАД В УМОВАХ ШВИДКИХ ЗМІН.....	583
170. Ботіка Т.С., Соловей А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ОРІЄНТИРІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	586
171. Мельник Ю. М., Тодорова С. М., Шевченко Г.А. ЗНАЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	589